PRZEGLĄD DOKUMENTACYJNY LEŚNICTWA
Opracowany przez Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa

Rok 20 Warszawa 1969 Nr 3

1 CZYNNIKI ŚRODOWISKA, BIOLOGIA

73 114.6 IBL

Grunda B.: Metoda hodnoceni rozkladu celulozy w lesnich půdách. **Metoda oceny rozkładu celulozy w glebach leśnych.** Lesn. Cas, 1967 t. 13, nr 9, B5, s. 807—813, tab. 3, fot. 1, rys. 1, wykr. 1, poz. bibl. 16. Badano próbki glebowe ze 146 profilów gleb leśnych różnych typów. Zastosowano przy tym test Christensena, z pewną modyfikacją. Użyta metoda pozwala na porównywanie aktywności celulolitycznej gleb różnych profilów i różnych typów oraz określanie udziału bakterii i pleśni w rozkładzie błonnika. Na podstawie uzyskanych wyników badań zaproponowano tabelę klasyfikacyjną aktywności celulolitycznej. Przytoczono również dane o aktywności niektórych gleb leśnych. (Streszcz. ang., ros.). (S. K.).

74 145.7 x 18 — — IBL

176.1 *Quercus*

Lotz G., Moeller J.: Zur Dispersion der Lepidopterenlarven in einem Eichenbestand. **Rozprzestrzenienie gąsienic motyli w drzewostanie dębowym.** Z. angew. Entomol, 1967 t. 60, nr 2, B5, s. 211—218, tab. 2, rys. 3, poz. bibl. 6. — Badania przeprowadzone zostały w 70-letnim drzewostanie dębowym oraz w 200-letnim, silnie przerzedzonym drzewostanie, w którym luki wypełnione były przez młode buki, dęby i świerki. Na dębie szypułkowym i bezszypułkowym stwierdzono występowanie 62 gatunków motyli, nie uwzględniając przy tym gatunków minujących i powodujących wyrośla. Najwięcej gatunków należało do rodzin: miernikowców *(Geometridae)* 13; sówkowatych *(Noctuidae)* 12; zwójkowatych *(Tortricidae)* 11; garbatkowatych *(Notodontidae)* 6; molikowatych *(Gelechiidae)* 5. Największe zagęszczenie populacji gąsienic motyli stwierdzono w środkowych i dolnych partiach koron. Poziome rozprzestrzenienie gąsienic w koronach drzew było bardzo nierównomierne i zmieniające się w kolejnych latach. Nasilenie występowania owadów było mniej więcej jednakowe na obu gatunkach badanych dębów. (Streszcz. ang.) (Z. S.)

75 145.7 — — IBL

182.46/.47

Hassan E.: Untersuchungen über die Bedeutung der Kraut- und Strauchschicht als Nahrungsquelle für Imagines entomophager Hymenopteren. **Badania nad znaczeniem piętra ziół i krzewów jako źródeł pożywienia postaci doskonałych entomofagicznych błonkówek.** Z. angew. Entomol. 1967, t. 60, nr 2, B5, s. 238—265, tab. 2., poz. bibl. 17. — Zbadano następujące biotypy leśne: drzewostan dębowy mieszany bukowo-dębowo-brzozowo-olszowy, brzozowy oraz płazowinę porośniętą wysokimi paprociami i trzęślicą. W okresie od IV. 1964 r. do X. 1965 roku przeprowadzano badania nad aktywnością owadów na kwiatach 24 różnych gatunków traw, paproci oraz innych roślin runa i krzewów. Najwięcej owadów złowiono na marchwi *(Daucus carota)*. Następne miejsca zajmowały kolejno: barszcz zwyczajny *(Heracleum spondylium)*, wrotycz pospolity *(Fanacetum vulgare)*, kłosówka miękka *(Holcus mollis)* i inne. Spośród 1535 egzemplarzy owadów złowionych na wybranych roślinach oznaczono 809 egzemplarzy należących do 148 gatunków; liczne z nich mają bardzo duże znaczenie gospodarcze. (Streszcz. ang.). (Z. S.).

76 151.41 IBL

Boback A. W.: Auerwild und Raubwild. **Głuszce a drapieżniki.** Unsere Jagd. 1968, t. 18, nr 3, A4, s. 73—75, fot. 1. — Nie ma dotychczas dokładnych badań, które by określały wpływ drapieżników na pogłowie głuszca. Można jednak stwierdzić, że drapieżniki duże, jak wilk czy ryś, mają dodatni wpływ ze względu na to, że utrzymują w ryzach mniejsze drapieżniki jak lisa, borsuka czy żbika. Gdzie dużych drapieżników brak, funkcję

tę objąć musi człowiek. Największy wpływ ujemny na głuszce ma lis, toteż wskazane jest, by w terenach gdzie występują kuraki leśne nie było więcej niż 2 lisy na 1000 — 1500 ha. Kuna, zarówno tumak jak kamionka, może mieć niekorzystny wpływ na głuszce tylko w wypadku, gdyby jej było za dużo. Nowymi i groźnymi wrogami głuszca w naszej faunie są: jenot i szop pracz. Z drapieżników lotnych niebezpieczne mogą być tylko orły i puchacze, ale są to gatunki ginące; w rzadkich wypadkach jastrząb gołębiarz wyspecjalizowany na głuszce. Z innych ssaków pogłowiu głuszca zagrażają poważnie dziki tam, gdzie ich stan jest wysoki. (P. S.).

77 156.1 — — 148.2 IBL

Perdix, Phasianus

Bouchner M., Fišer Z.: Přispěvek ke hnízdní bionomii koroptví a ke ztrátám na hnízdech a vejcich. **Przyczynek w sprawie bionomii gnieżdżenia kuropatw oraz straty gniazd i jaj.** Lesn. Cas., 1967, t. 13, nr 8, B5, s. 713—728, tab. 2, wykr. 5, poz. bibl. 6. — W 1965 na 155 ha gruntów rolnych kontrolowano 76 gniazd kuropatwich i 33 bażancie. Z 809 jaj kuropatwich w ciągu sezonu lęgowego uległo zniszczeniu w różny sposób 717 szt. (88,6%) w 67 gniazdach a tylko z 92 jaj wylęgły się pisklęta. W gniazdach bażantów były 304 jaja i wszystkie uległy zniszczeniu, głównie przez człowieka. Gniazda kuropatw znajdowano przede wszystkim na powierzchniach ugorujących (88%), natomiast bażancie głównie w uprawach roślin pastewnych (85%). Kuropatwa buduje gniazdo z suchych traw i łodyg bylin. Wewnętrzna jego średnica wynosi ok. 14 cm bez względu na liczbę jaj, a głębokość ok. 8 cm. Pierwsze jajo składa kuropatwa najczęściej od 1 do 5 maja; znosi ich 10—19 sztuk. (Streszcz. ang., franc., niem., ros.). (S. K.).

78 156.2(437) IBL

Lochman J., Melicharová A.: Silážováni rostlinných druhů lesniho původu. **Kiszenie gatunków roślinnych pochodzenia leśnego.** Lesn. Čas., 1967, t. 13, nr 8, B5, s. 729—750, tab. 12, poz. bibl. 26. — Badania przeprowadzono w celu określenia przydatności do kiszenia roślin 19 gatunków występujących w lasach wyżynnych, 8 w górskich i 9 w nizinnych. Do prób silosowania brano młode pędy drzew i krzewów oraz krzewinki i zioła, które zbierano w różnych terminach od mają do października. Kiszonki otrzymane w warunkach laboratoryjnych i półgospodarczych analizowano na zawartość cukru i kwasów. Za najlepsze do kiszenia uznano buk, grab, czarną jagodę, brzozę, osikę i świdwę na obszarach wyżynnych, czarną jagodę, brzozę, buk i olchę w górach oraz dąb, brzozę i grab na nizinach. Podane tabele umożliwiają łatwe i szybkie dobieranie mieszanek do kiszenia. Karmienie zwierzyny płowej uzyskanymi kiszonkami potwierdziło ich przydatność. (Streszcz. ang., niem., ros.). (S. K.)

79 156.5(437) — — IBL

149.74 *Ursus*

Škultéty J.: Škody spôsobene medvedôm v pol'nohospodárstve. **Szkody powodowane przez niedźwiedzia w gospodarstwie rolnym.** Lesn. Čas., 1967, t. 13, nr 8, B5, s. 751—760, tab. 2, fot. 4, map 1, poz. bibl. 4. — W Czechosłowacji niedźwiedź podlega ochronie od 1932 r. W 1966 r. naliczono w Słowacji 417 niedźwiedzi, głównie w Wysokich i Niskich Tatrach, Fatrze i Rudawach. W l. 1965 i 1966 porwały niedźwiedzie 249 sztuk zwierząt domowych. Szkody te miały miejsce przede wszystkim we wrześniu (96 sztuk). Szkody w dobytku i pszczołach wynagradza państwo, nie zwraca natomiast szkód spowodowanych w uprawach rolnych. Podano zawartość żołądków 8 niedźwiedzi oraz omówiono oznaki, według których odróżnia się żerowanie niedźwiedzia w zbożu (owsie) od żerowania jeleni, dzików. (Streszcz. ang., franc., niem., ros.). (S. K.).

80 165.5 : 181.8 — — IBL

174.7 *Pseudotsuga*

Irgens-Moller H.: Patterns of height growth initiation and cessation in douglas-fir. **Cechy charakterystyczne zapoczątkowania i ustawania rocznego wzrostu na wysokość u** *Pseudotsuga menziesii* (Mirb.). Silvae Gen. 1967, t. 16, nr 2, A4, s. 56—58, wykr. 2, poz. bibl. 4. — Obiektem badawczym były 2—8-letnie sadzonki w uprawie przed zwarciem koron. Stwierdzono 15- do 18-dniowe różnice w terminie otwierania pączków pomiędzy roślinami pochodzącymi z terenów odległych od siebie zaledwie o 20—40 mil, na zachód od Gór Kaskadowych. Brak jest jednocześnie zależności pomiędzy okresem pękania pączków i tempem wzrostu, co pozwala na selekcję późno

rozwijających się biotypów, bez konieczności dodatkowej selekcji według wzrostu. Daglezja pochodząca z obszarów na wschód od Gór Kaskadowych i z Gór Skalistych rozwija się znacznie wcześniej i rośnie dużo wolniej od innych proweniencji. W selekcji, połączonej z wyróżnieniem biotypów wcześnie i późno się rozwijających, należy stwierdzić zależność między wiekiem a okresem pędzenia, z zaznaczeniem, że u roślin okres ten zaczyna się wcześniej. (W. J.).

2 HODOWLA LASU

81 232.12 (560) — — IBL

174.7. *Pinus*

Saatçioglu F.: Results of the 25 years provenance experiment established by using 16 Scotch pine of European and 1 of native provenances in Turkey. **Wyniki 25-letniego doświadczenia proweniencyjnego założonego dla 16 proweniencji** *Pinus silvestris* **L. pochodzenia europejskiego i jednej miejscowej w Turcji.** Silvae Gen. 1967 t. 16 nr 5/6 A4 s. 172—177, tab. 6, fot. 3, map. 1, wykr. 4, poz. bibl. 9. — Omówiono wyniki doświadczenia proweniencyjnego założonego w 1940 r. w Stambule, z nasion 16 proweniencji sosny pospolitej, w tym z 2 miejscowości w Polsce. Stwierdzono istnienie różnic we wzroście pomiędzy poszczególnymi proweniencjami, sięgające po 25 latach 300%. Sosny pochodzące z Polski należały do grupy najszybciej rosnących. Stwierdzono istnienie zależności pomiędzy wzrostem na wysokość w ramach poszczególnych proweniencji i szerokością geograficzną, z jakiej pochodzą. Proweniencje z dalekiej północy wykazały najgorszy wzrost i dużą śmiertelność, ale miały dobrą formę pnia. Proweniencja z Çatacik, reprezentująca skrajne warunki podgórskiego stepu w Turcji, także odznacza się dobrą jakością. (Streszcz. franc., niem). (W. J.)

82 232.13 — — 176.1 *Populus* : 443.3 IBL

Wilcox J. R., Farmer E.: Variation and inheritance of juvenile characters of eastern cottonwood. **Zmienność i dziedziczność cech młodocianych** *Populus deltoides Bartr.* (Maisenbelder 1960). Silvae Gen. 1967, t. 16, nr 5/6, A4, s. 162—165, tab. 3, poz. bibl. 9. — **Badano losowo wybrane klony** *P. deltoides*, w ciągu dwóch lat, za pomocą testów z powtórzeniami, w celu określenia zmienności cech wzrostowych, fenologicznych i reakcji na choroby. Przewidywane korzyści z wyboru najlepszych 10% klonów wyrażono jako procent średniej dla populacji. Wynosiło to w odniesieniu do całkowitej wysokości 9,3%; średnicy pnia — 11,5%; ilości gałęzi — 19,0% oraz częstości występowania rdzy *Melampsora* — 72,7%. Stwierdzono korelacje pomiędzy poszczególnymi cechami: średnicy pnia z całkowitą wysokością (0,61), średnicy i liczby gałęzi (0,39), terminu listnienia i przyrostu wysokości (—0,52) oraz występowania rdzy *Melampsora* i opadania liści (0,69), a także korelacje wzrostu w następnym sezonie zarówno z wysokością (—0,38), jak i z pierśnicą (—0,45). Przyrost wysokości w drugim roku życia nie był skorelowany ze wzrostem w pierwszym roku, chociaż obie cechy były w wysokim stopniu dziedziczne. (W. J.)

83 232.13 — — 176.1 *Populus* IBL

Hattemer H. H.: Variation von Baumhöhe, Brusthöhendurchmeesser und Mortalität in einer Feldversuchsserie mit Schwarzpappel-Hybridklonen. **Zróżnicowanie wysokości, pierśnicy i śmiertelności drzew w serii doświadczeń polowych nad klonami** *Populus* x *euroamericana* **(Dode) Guiner.** Silvae Gen. 1967, t. 16 nr 5/6, A4, s. 153—162, tab. 14, mapa 1, poz. bibl. 15. — Materiał doświadczalny oceniano na podstawie badania małych, łączonych próbek oraz pomiarów całości, uzyskując podobne średnie. Stwierdzono, że wysokość i pierśnica były ściśle skorelowane pomiędzy klonami. Zmienność śmiertelności była wyraźna, ale niezależna od tych dwu cech wzrostowych. Rozmieszczenie materiału doświadczalnego na 10—15 powierzchniach, z 3—4 powtórzeniami na każdej, pozwala ocenić średni wzrost i pierśnicę klonów z dokładnością 0,7 do 0,8. Klony różniły się znacznie stabilnością fenotypów. Stwierdzono, że nie uszkodzone drzewa wykazywały mniejszą zmienność niż te, które w ciągu roku raz traciły pęd wierzchołkowy. Wynika z tego, że interakcje są przynajmniej częściowo powodowane uszkodzeniami. W toku badań stwierdzono, że stopień powiązań pomiędzy klonami i lokalizacjami w obrębie regionów jest wyższy niż pomiędzy klonami i regionami. (Streszcz. ang.). (W. J.)

84 232.216 : 651.7 (47) IBL

Prochorow Ł. N.: Nowaja sistiema pieriewoda traktornych rabot w miagkuju pachotu. **Nowy system zamiany**

(przeliczenia) prac ciągników na średnią orkę. Lesn. Choz. 1968 t. 21 nr 3, A4, s. 47—52, tab. 3, fot. 8. — Praca wykonana przez ciągniki znajdujące się w gospodarstwie leśnym określana jest w hektarach średniej orki (umowny wskaźnik). Obowiązujący obecnie system współczynników zamiennych dla poszczególnych rodzajów prac wykonywanych mechanicznie jest wadliwy. Nie uwzględnia on specyfiki wielu prac leśnych i często dla łatwych warunków daje wyniki zawyżone nawet do 60%, a dla warunków trudnych — wyniki zaniżone do 40%. Autor dokonał klasyfikacji poszczególnych prac leśnych i podzielił je na 4 grupy oraz podał współczynniki zamienne. Omówił także wzory służące do obliczania współczynników przy uwzględnieniu rodzaju prac i typów ciągników. (W. C.)

85 232.311.2 (472) — — 174.7 *Pinus* IBL

Pichelgas J. I.: Wiegietatiwnyje siemiennyje płantacji sosny w Estonji. **Wegetatywne plantacje nasienne sosny w Estonii.** Lesn. Choz. 1968 t. 21 nr 2, A4, s. 51—55, tabl. 1, fot. 3. wykr. 1. — Wybór doborowych sosen rozpoczęto w Estonii w 1959 r., a uznawanie prowadzono w latach 1964—1966. Uznano 258 drzew dzieląc je na trzy kategorie: 1) — najlepsze (14 szt.), 2) — dobre (107) i 3) — rezerwowe (137). Wiek drzew doborowych waha się od 60 do 90 lat. Szczepienia wykonywano na wiosnę oraz w lecie, w szkółkach lub na plantacjach. Najlepsze wyniki uzyskiwano ze szczepień wiosennych (II połowa maja) w szkółkach. Plantacje nasienne zakładano w odległości co najmniej 1 km od drzewostanów sosny. Na plantacjach stosuje się więźbę od 5×5 do 5×8 m. Średni koszt założenia 1 ha plantacji nasiennej (wg danych z dwóch leschozów) wynosi 306 rub. Przystąpiono do genotypowego sprawdzania drzew. (W. C.)

86 232.311.2 (476) — — 174.7 *Pinus*, *Picea* IBL

Orlenko Je. G., Szwiec W. F.: Sielekcjonnyj fond sosny i jeli w Biełorussji. **Zasób materiału selekcyjnego sosny i świerka na Białorusi.** Lesn. Choz. 1968 t. 21 nr 2, A4, s. 48—51, tab. 5, fot. 2. — Na Białorusi rozpoczęto wybór drzew doborowych w 1961 r. Spośród 3,5 tys. wybranych drzew komisja uznała 1319 drzew, które zostały trwale oznaczone i wpisane do rejestrów. Przy wyznaczaniu drzew doborowych nie udało się w pełni utrzymać przyjętej przez komisję zasady, by były one o 50% grubsze i o 10 do 15% wyższe od drzewa przeciętnego. Wbrew pierwotnym założeniom wybierano także drzewa o szerokich koronach, ponieważ przyrastają one lepiej od drzew o wąskich koronach. Drzewa o grubej korze, występującej wysoko na pniach, mają drewno o większym ciężarze objętościowym niż drzewa o lusterkowej korze. Wybierano również drzewa wyróżniające się dobrą odpornością na żer owadów i suszę. W drzewostanach świerkowych udział drzew odpowiadających wymaganiom normy jest znacznie większy niż w sosnowych. (W. C.)

87 232.311.3 — — 174.7 *Pinus* IBL

Squillace A .E.: Effectiveness of 400-foot isolation around a slash pine seed orchard. **Skuteczność pasa izolacyjnego szerokości 400 stóp wokół plantacji nasiennej *Pinus elliottii* Engelm.** J. Forestry 1967 t. 65 nr 11, A4, s. 823—824. — W doświadczeniu mającym na celu określenie skuteczności strefy izolacyjnej o szerokości 400 stóp, położonej wokół plantacji nasiennej o powierzchni 5 akrów, usunięto przed okresem pylenia wszystkie kwiatostany męskie w plantacji. Szyszki żeńskie zawiązane w tym roku rozwinęły się normalnie i wytworzyły normalny plon kiełkujących nasion. Izolacja zatem nie była skuteczna w badanych warunkach. Pilnie potrzebne są badania nad określeniem, ile zanieczyszczeń obcym pyłkiem występuje w normalnych warunkach przy dobrym roku nasiennym drzew w plantacji. (R. D.)

88 232.322.4 : 459 — — 145.1 IBL

Prihoda A.: Zelené hnojeni a chemizace. **Nawożenie zielone a chemizacja.** Lesn. Práce 1967 t. 46 nr 7, B5, s. 322—324. — Zielone nawożenie szkółek dawało dotychczas dobre wyniki. Ostatnio jednak w szkółkach, nawożonych zielonymi i sztucznymi nawozami, zaobserwowano gromadne wypadanie sadzonek i siewek. Pierwotną przyczyną tego zjawiska okazały się nicienie, obok których szkodliwe okazały się również niektóre dotychczas saprofityczne grzyby. Nicienie występują licznie na motylkowych, są jednak dla nich nieszkodliwe. Stan ich regulowany jest przez tzw. grzyby mięsożerne, bardzo wrażliwe na fungi-

cydy i inne preparaty. Zastosowanie środków chemicznych po nawożeniu zielonym powoduje zachwianie równowagi, w wyniku czego nicienie, nie znajdujące wroga, rozmnażają się nadmiernie i następnie atakują sadzonki oraz stwarzają szkodliwym grzybom warunki do przedostania się do wiązek naczyniowych roślin. (S. K.)

89 232.325.22 (47) IBL

Komarow Ł. I.: Nowyj traktor i kultiwator dla miechanizacji rabot w pitomnikach. **Nowy ciągnik i kultywator do zmechanizowanych prac w szkółkach.** Lesn. Chòz. 1968 t. 21 nr 3, A4, s. 52—54, fot. 4. — Nowy ciągnik DT-20K o wysokim prześwicie podwozia (1,5 m) i szerokim rozstawie kół (2,8 m) jest pomyślany specjalnie do prac w szkółkach, plantacjach krzewów jagodowych i niskopiennych sadach. Do ciągnika są dostosowane specjalne narzędzia (kultywator KWP-2,8 i opryskiwacz ONK-B). Pielęgnowanie gleby i ochrona drzewek wykonane za pomocą tego ciągnika obniżają znacznie koszty robocizny. W ciągu jednego sezonu zamortyzuje się 2/3 kosztów ciągnika. (W. C.)

90 232.43 IBL

Wagner F.: Wirtschaftliche Pflanzverbände. **Ekonomiczne więźby sadzonek.** Allg. Forstz. 1968 t. 23 nr 9, A4, s. 150—151. — Przy zakładaniu upraw w szerokiej więźbie należy dbać o stosowanie materiału sadzonkowego wysokiej jakości. I tak dla sosny 9 tys. sztuk/ha sadzonek najwyższej klasy, lub 13 tys. sztuk/ha sadzonek klasy wyborowej, a dla świerka odpowiednio 3300 i 4000 sztuk/ha. Uprawa gleby niekoniecznie musi polegać na głębokiej orce, ale wystarczy przerobienie w pasach glebogryzarką w okresie jesiennym. Skrytykowano przestarzałe twierdzenie, że sosna jest drzewem predestynowanym do gęstej więźby. Takie stanowisko jest sprzeczne ze współczesną tendencją do więźb luźnych ekonomicznie bardziej uzasadnionych. (W. B.)

91 237.5 : 114 IBL

Kozel J.: **Úloha pomocných a melioračnich dřevin při zůradňování degradovaných pišcitých půd. Rola gatunków pomocniczych i melioracyjnych przy podnoszeniu urodzajności zdegradowanych gleb piaszczystych.** Lesn. Práce 1967 t. 46 nr 7, B5, s. 315—318, tab. 3, fot. 2. — Jedynie skutecznym sposobem meliorowania zdegradowanych piasków z rudawcem jest sposób kombinowany, łączący zabiegi mechaniczne (orka), chemiczne (nawożenie) i biologiczne (fitomelioracja). Na powierzchni doświadczalnej Instytutu Badań Melioracji przeprowadzono badania nad meliorującym wpływem na takie gleby następujących gatunków: iwy, brzozy, olchy szarej, bzu koralowego, tawuły i ligustru. Po upływie 5 i 10 lat badano zmiany, jakie zaszły w glebie pod względem zawartości części spławialnych i próchnicy, stabilności humusu, kwasów huminowych, kompleksu sorpcyjnego, zawartości substancji mineralnych oraz fizycznych właściwości. Za dobre gatunki melioracyjne można uważać tawułę, bez, olchę i iwę. (S. K.)

92 233 IBL

Zabołotnowa Z. I.: Wyraszczivanje lesa na płantacjach. **Uprawa lasu na plantacjach.** Lesn. Choz. 1968 t. 21 nr 3, A4, s. 82—83. — Deficyt drewna w Europie osiągnie w 1975 roku około 70 mln m^3. W tym czasie nie będzie już źródeł zakupu drewna. Z tego względu coraz więcej uwagi poświęca się uprawie gatunków szybko rosnących, a wśród nich topoli i wierzbie. Najwięcej drewna topolowego produkuje obecnie Francja: 2,25 mln m^3 na powierzchni 127 tys. ha. Na drugim miejscu znajdują się Włochy. Intensywnie rozwija się uprawa topoli w Jugosławii i na Węgrzech. W zachodniej Europie zakłada się plantacje w luźnej więźbie, sadząc drzewka 5 m wysokości. Przez 4—5 lat międzyrzędy są użytkowane rolniczo przy dodatkowym nawożeniu mineralnym. Uzyskiwane plony dorównują, a nawet przewyższają zbiory z pól. We Włoszech średni roczny przyrost masy w 25-letnim cyklu produkcyjnym wynosi 35 m^3/ha. Są też robione próby z plantacyjną uprawą gatunków iglastych (sosny, modrzewia, jedlicy, świerka, jodły), głównie w Jugosławii, Francji, Wielkiej Brytanii, Włoszech i krajach Południowej Ameryki. Kraje podzwrotnikowe rozpoczynają plantacyjną uprawę eukaliptusów, araukarii, drzewa tikowego i innych. (W. C.)

93 238 (430.1) — — 176.1 *Populus* IBL

Rossmässler W.: 20 Jahre Pappelwirtschaft. **20 lat gospodarki topolowej**

(w Nadrenii-Westfalii). Forst- u. Holzwirt 1967 t. 22 nr 18, A4, s. 372—374, fot. 4. — Współpraca leśników z posiadaczami gruntów ma swoje tradycje. Dotyczy to pielęgnowania drzewostanów, zakładania zadrzewień śródpolnych i wiatrochronnych oraz zalesiania nieużytków itp. Coraz większego znaczenia nabierają sekcje Leuce i Tacamahaca mające mniejsze wymagania glebowe od sekcji Aigeiros. Omówiono zastosowanie drewna topolowego w przemyśle sklejkowym i płytowym, zapoczątkowane we Włoszech i we Francji w latach pięćdziesiątych lecz potem zahamowane wskutek konkurencji drewna z krajów tropikalnych. (W. B.)

94 238 — — 176.1 *Populus nigra* IBL

Połubojarinow I. I., Moroz P, I.: Wyraszczиwanje topola czernowo na pieskach s primienienjem fosforobaktierina. **Uprawa topoli czarnej na piaskach z zastosowaniem bakterii fosforowych.** Lesn. Choz. 1968 t. 21 nr 2, A4, s. 61—62, tab. 1. — Założono na gliniastopiaszczystej glebie o poziomie wody gruntowej na głębokości 2—2,5 m doświadczalną uprawę topoli czarnej. W jesieni glebę głęboko spulchniono, a na wiosnę, po zabronowaniu posadzono za pomocą sadzarki typu SŁCz-1 jednoroczne topole w więźbie 4×1 m. Zastosowano 4 warianty doświadczenia: sadzonki z korzeniami traktowanymi roztworem bakterii fosforowych, bezpieńki z korzeniami traktowanymi roztworem bakterii oraz sadzonki i bezpieńki o korzeniach nie traktowanych roztworem bakterii fosforowych. W I roku 5 razy spulchniano mechanicznie glebę na międzyrzędach i 4 razy ręcznie w rzędach. W jesieni stwierdzono największą udatność i najlepszy przyrost u sadzonek przyciętych na bezpieńki i traktowanych bakteriami fosforowymi. (W. C.)

95 24 IBL

Izotow N. F.: Opyt połosnych rubok uchoda w listwiennochwojnych młodniakach. **Próba pasowych cięć pielęgnacyjnych w młodnikach liściasto-iglastych.** Lesn. Choz. 1968, t. 21, nr 3, A4, s. 21—24, tab. 3, rys. 1. — Usunięcie domieszki gatunków liściastych z młodników mieszanych wpływa korzystnie na przyrost i rozwój świerka i sosny. Przeprowadzono cięcia odsłaniające w młodnikach różnego wieku (od 4 do 17 lat) na pasach 10, 15 i 20 m szerokości, pozostawiając takiej samej szerokości pasy bez zabiegu. Dla porównania przeprowadzono też cięcia na całej powierzchni oraz pozostawiono działki kontrolne. Po 4 latach stwierdzono, że w młodnikach I klasy wieku świerk od razu zaczyna dobrze przyrastać, sosna natomiast reaguje na oświetlenie dopiero po 2—3 latach, po zregenerowaniu aparatu asymilacyjnego. Łatwość organizacji pracy przy pasowych cięciach pielęgnacyjnych sprzyja większej wydajności, a długi nawrót cięć pielęgnacyjnych umożliwia racjonalne wykorzystanie sił i środków, jakimi dysponuje leschoz. (W. C.)

96 242 IBL

Kremser W.: Ursprung, Grundgedanken, Tradition und Zukunft der Bestandespflege. **Geneza, myśli przewodnie, tradycja i przyszłość pielęgnowania drzewostanów.** Forst-u. Holzwirt 1967, t. 22, nr 19, A4, s. 394—400, poz. bibl. 9. — Przed 80 laty F. Baur stwierdzał, że w dziedzinie leśnictwa najwięcej napisano o trzebieżach i temat ten stale nie jest wyczerpany. Pielęgnowanie drzewostanów ulega wpływom politycznym, ekonomicznym oraz mody. Obecny 100-letni drzewostan świerkowy sadzony był np. w czasie przynależności Hanoweru do Prus, czyszczony podczas odejścia Bismarcka, kulminacja przyrostu przypadła na okres kryzysu po I wojnie, a w czasie II wojny światowej uległ dewastacji. Dlatego też, jak zauważa Baur, trudne jest znalezienie obiektu leśnego o konsekwentnej gospodarce. Zagadnienie trzebieży, ujmowane perspektywicznie, uzależnione jest od ustalonego drzewostanu docelowego i aktualnych klas grubości. Przykładowo przedstawiono trzebieże w drzewostanie bukowym o 140-letniej, w świerkowym o 100-letniej i sosnowym o 120-letniej kolei rębu. (W. B.)

3. NAUKA O PRACY, POZYSKIWANIE DREWNA. PRACE ZRĘBOWE I TRANSPORT. INŻYNIERIA LEŚNA

97 325 + 375/437/ IBL

Jančo J.: Manipulácia s rovnaným drevom. **Manipulacja drewna stosowanego.** Lesn. Choz. 1967, t. 13, nr 11, B5, s. 963—976, tab. 4, fot. 12, wykr. 1, poz. bibl. 10. — W Słowacji wyrabia się 45% drewna stosowego przy pniu i przeważ-

nie ręcznie ładuje na auta. Aby zwiększyć wydajność pracy przesuwa się stopniowo wyróbkę drewna krótkiego na składy, gdzie przy załadunku, przemieszczaniu i wyładunku stosuje się urządzenia mechaniczne. Omówiono sposoby transportu i ładowania na samochody i wagony oraz wyładowywania drewna luzem, w wiązkach i w paletach przy użyciu żurawi, dźwigów, czerpaków, transporterów, stosowane na niektórych składach słowackich. (Streszcz. niem., ros.) (S. K.)

98 362 IBL

Petřiček V.: K problematice elektrických řetězových pil. **Przyczynek do problematyki elektrycznych pił łańcuchowych.** Lesn. Čas. 1967, t. 13, nr 7, B5, s. 585—608, tab. 6, fot. 5, wykr. 17, poz. bibl. 19. — Piły produkcji ZSRR (2), NRD (1), NRF (1), polskiej (1), CSRS (3) porównywano w warunkach laboratoryjnych i terenowych. Przy przerzynce świerka i buka badano ich wydajność, natężenie hałasu i wibracji przy pracy, przydatność w różnych warunkach terenowych oraz efektywność stosowania ich przy manipulacji drewna na składzie. Największą wydajność przy przerzynaniu i przeliczeniu na 1 kg ciężaru, 1 kW i 1 robotnika wykazała piła CNIIME-K6. Wszystkie piły wykazują zbyt wysokie natężenie hałasu i wysoką wibrację. Do manipulacji na składach lepsze są piły jednoosobowe o ciężarze do 10 kg, mocy co najmniej 1,6 KW i długości części tnącej nie mniejszej niż 450 mm. (Streszcz. ang., franc., niem., ros.) (S. K.)

99 377.1 IBL

Seidl S.: Erfahrungen mit forstlichen Seilanlagen. **Doświadczenia z leśnymi urządzeniami linowymi.** Allg. Forstztg 1967, t. 78, nr 9, A4, s. 189—191, rys. 1. — Przedstawiono doświadczenia uzyskane z długoletniej praktyki (1950-65) w zakresie montażu i użyteczności różnej konstrukcji kolejek linowych. Scharakteryzowano kolejki linowe wahadłowe, wyciągi linowe, napowietrzne i naziemne oraz ich użyteczność w różnych warunkach transportu drewna. (L. J.)

100 377.1 IBL

Meyr R.: Probleme und Tendenzen des Selkraneinsatzes in Österreich. **Problemy i kierunki w zastosowaniu kolejek linowych w Austrii.** Allg. Forstztg 1967, t. 78, nr 9, A4, s. 183—185. — Trudności w budowie dróg w terenie górskim oraz przy ustawianiu ciągników do zrywki sprawiają, że linowa zrywka drewna w górach jest gospodarczą koniecznością. Zrywka linowa nadziemna przyczynia się także do ochrony podrostu. Kolejki linowe o długich trasach (1000—1500 m) mają zastosowanie w terenie górskim, gdzie budowa dróg ze względu na duży spadek nie może być realizowana. Zrywkę linową krótkotrasową (150—400 m) stosuje się przy odpowiedniej gęstości dróg. Omówiono warunki eksploatacji kolejek linowych oraz ich rentowność w użytkowaniu. (L. J.)

101 377.1 IBL

Kern J.: Zahraničné samohybné nakladače s drapakom na drevo. **Zagraniczne ładowarki samobieżne z chwytakiem drewna.** Lesn. Práce 1967, t. 46, nr 9, B5, s. 416—419, tab. 1, fot. 1, rys. 5. — Samobieżne ładowarki znajdują coraz większe zastosowanie z przyczyn technicznych, a przede wszystkim ekonomicznych. Podano podstawowe parametry techniczne następujących samobieżnych ładowarek i żurawi: Polytrac AZ 1200, Polytrac 1500, Polytrac ASL 1500, Miag MSK 4—G, Žeriav T 172, Weimar T 174, Empor T 157/2, Hy-Hoe 480, Oleopel H 7 C, Oleopel H 10 CS, Oleopel (Oleomat) H 11 P, Poclain TY 45. (S. K.)

102 377.43/47/ IBL

Żidkow W. G., Łach J. I., Liwanow A. P.: Opyt ekspłuatacji szczepowoza Ł. T.-7. **Próby eksploatacji przyczepy do przewozu zrębków Ł. T.-7.** Lesn. Promyszl. 1968, t. 48, nr 1, A4, s. 21—22, fot. 3. — Stale wzrasta produkcja zrębków do wyboru celulozy. Znaczną część tej produkcji przewozi się zwykłymi środkami transportowymi, co jest bardzo uciążliwe i nieekonomiczne. W związku z tym skonstruowano do ciągnika MAZ półprzyczepę — Ł. T.-7 z dużą skrzynią metalową o pojemności 36 m^3, rozładowywaną mechanicznie. Analiza wykazała, że wydajność ciągnika zwiększyła się 2,5-krotnie w porównaniu z innymi środkami transportu.. Załadunek trwa 3—4 min., rozładunek 4—4,5 min. W ciągu jednej zmiany ciągnik przewozi 80 m^3 zrębków na odległość 50 km. Koszty własne transportu są o 60% niższe niż innymi środkami. Urządzenie może być stosowane do przewozu innych materiałów sypkich i półsypkich. Zaakceptowano urządzenie do produkcji seryjnej. (S. P.)

103 377.44/47/ : 304 IBL

Ajzienbierg A. I., Usanow J. N.: Umieńszit' szum pri rabotie trielewocznowo traktora. **Zmniejszyć hałas przy pracy ciągnika zrywkowego.** Lesn. Promyszl. 1968, t. 48, nr 1, A4, s. 22—23, tab. 1. — Hałas, jaki powoduje przy pracy ciągnik zrywkowy, znacznie przekracza dopuszczalne normy sanitarne i wpływa ujemnie na zdrowie i pracę traktorzysty i robotników. Zastosowanie tłumika i wyprowadzenie gazów wydechowych do góry zmniejsza hałas w kabinie ciągnika o 26—37%, a w strefie pracy robotników o 18—33%. Powoduje to obniżenie hałasu do granic dopuszczalnej normy. Utrzymanie w dobrym stanie technicznym ciągnika również przyczynia się do zmniejszenia hałasu. (S. P.)

104 377.45/47/ IBL

Gorbaczewskij W. A., Kłyczkow P. D.: Lesowoznyj awtopojezd bolszoj gruzopodiomnosti. **Leśny pojazd samochodowy o dużej ładowności.** Lesn. Promyszl. 1968, t. 48, nr 1, A4, s. 11—13, tab. 2, fot. 1. — Zwiększająca się z roku na rok odległość przewozu drewna oraz wysokosprawne mechanizmy załadowcze, wymagają przystosowania samochodów ciężarowych do wywózki drewna o dużej masie i zabezpieczenia przewozów w ciągu całego roku. Przeprowadzone doświadczenia z samochodami produkcji radzieckiej „NAMI-076" o ładowności 45 ton oraz produkcji francuskiej „Nilly" o ładowności 40 ton wykazały, że zastosowanie samochodów o dużej ładowności do przewozu drewna przy odpowiednio przygotowanych drogach jest celowe i ekonomiczne pod warunkiem, że odległości będą duże, że drewno będzie zabierane nie ze zrębów, lecz ze składnic. (S. P.)

105 383.7/47/ IBL

Ionow B. D., Miglaczenko W. P.: O miechanizacji stroitielstwa gruntowych lesnowoznych dorog. **O mechanizacji budowy gruntowych leśnych dróg wywozowych.** Lesn. Promyszl. 1968, t. 48, nr 1, A4, s. 23—24, fot. 2, rys. 1, — Brak kamienia i żwiru w przeważającej ilości rejonów leśnych zmusza projektantów i wykonawców dróg leśnych do stosowania takiej nawierzchni drogi, która byłaby najbardziej korzystna w danych warunkach. Często najbardziej ekonomiczne jest wzmocnienie gruntów materiałami wiążącymi pochodzenia organicznego lub mineralnego. Przy budowie dróg najbardziej wydajne są maszyny wielowirnikowe, które jednocześnie rozdrabniają grunt, dozują sypkie i wiążące materiały, mieszają je z gruntem i częściowo walcują wzmocniony grunt. Szybkość pracy od 0,1 do 0,7 km/godz., przy szerokości pasa roboczego 2,4 m i głębokości przeróbki gruntu do 20 cm. Te maszyny są jednak za słabe do pracy na gruntach leśnych — przeważnie ciężkich, gliniastych, zapniaczonych, zakrzewionych. (S. P.)

Autorzy analiz:

L. J. — dr L. Janson
P. S. — dr P. Sumiński
R. D. — dr R. Dzięciołowski
S. K. — mgr inż. S. Kocięcki
S. P. — mgr inż. S. Pietrzykowski
W. B. — mgr inż. W. Brodzikowski
W. C. — dr W. Chmielewski
W. J. — dr W. Józefaciukowa
Z. S. — doc. dr Z. Sierpiński

Przegląd Dokumentacyjny Leśnictwa zawiera jedynie niewielką część analiz dokumentacyjnych z zakresu leśnictwa. Pełna dokumentacja ukazuje się w postaci kart dokumentacyjnych. Centralny Instytut Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej (w skrócie CIINTE) Warszawa, Al. Niepodległości 188, przyjmuje zgłoszenia na prenumeratę kart dokumentacyjnych, która może obejmować całą dokumentację naukowo-techniczną, jak i oddzielne jej działy lub poszczególne zagadnienia i tematy. Cena 1 karty dok. wynosi w prenumeracie 25 groszy. Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej Instytutu Badawczego Leśnictwa — branżowy ośrodek informacji — oraz CIINTE wykonują za zwrotem kosztów fotokopie i mikrofilmy publikacji, objętych zarówno przeglądem dokumentacyjnym jak i kartami dokumentacyjnymi.